
Saksbehandler: Kari Louise Hovland
Arkivsaksnr.: 16/334

Arkiv:

REVISJONSRAPPORT «SELSKAPSKONTROLL - EIERSKAPSFORVALTNING I ØYER KOMMUNE»

Vedlegg:

Rapport 20-2015 "Selskapskontroll - Eierskapsforvaltning Øyer kommune" utarbeidet av Innlandet Revisjon IKS.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Sammendrag

Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget tar rapporten til orientering. Videre at kontrollutvalget innstiller på at kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering, at en kortversjon av revisjonens anbefalinger gjentas i vedtaket og at det forventes at kommunen følger opp disse anbefalingene.

Bakgrunn

Forskrift om kontrollutvalg § 14 sier blant annet at "Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskapene som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). "

Kontrollutvalget i Øyer behandlet i møte 21.9.2015 sak om bestilling av en foranalyse/prosjektplan om Øyer kommunes eierskapsforvaltning. Der ble det vurdert som nyttig for kommunen å ha en ekstern vurdering av om kommunen har fått etablert en hensiktsmessig struktur på sin eierskapsforvaltning/forvaltning av eierinteresser. Det ble også vurdert som nyttig for det nye kontrollutvalget som ble valgt høsten 2015 med en slik gjennomgang såpass tidlig i valgperioden. Utvalget vedtok i sak 17/15 å bestille en foranalyse samt prosjektplan om dette temaet. Foranalyse med prosjektplan ble behandlet i møte den 23.11.2015, hvor utvalget bestilte en eierskapskontroll om kommunens eierskapsforvaltnings basert på den framlagte foranalysen og prosjektplanen.

Fakta og saksopplysninger

Eierskapskontrollen er vedlagt denne saken, og revisor vil presentere denne i møtet og svare på spørsmål.

Formålet med prosjektet var å undersøke om Øyer kommunes oppfølging av sitt eierskap er i henhold til kommunestyret vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Følgende problemstillinger lå til grunn for prosjektet:

1. *Har kommunen etablert tydelige føringer for eierskapene sin?*
2. *Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?*

Prosjektet har vært gjennomført med dokumentgjennomgang og intervjuer. Dokumentene har vært knyttet opp mot kommunens eierskap, men det har også blitt benyttet dokumenter for tre selskap som ble valgt ut for å se på utøvelsen av kommunens eierskap i disse. De tre selskapene er Gudbrandsdal Energi AS, GLØR IKS og Ikomm AS. Intervjuene har også vært knyttet opp mot kommunes generelle eierstyring samt de tre nevnte selskapene.

Rapporten viser en oversikt over de selskapene kommunen har eierandel i. Som avtalt er de tre nevnte selskapene vurdert og beskrevet ekstra.

Problemstilling 1 - Har kommunen etablert tydelige føringer for eierskapene sine?

Eierskapspolitikken og eierskapsmeldingen til Øyer kommune gir føringer for eierskapsutøvelsen.

Øyer kommune vedtok sin eierskapspolitikk i 2010, og denne er utarbeidet i fellesskap med Gausdal og Lillehammer kommuner. I 2011 utarbeidet Øyer kommune sin første eierskapsmelding, som ble behandlet den 15.12.2011 i kommunestyret. Det er ikke utarbeidet noen eierskapsmelding siden dette, og kommunen har satt seg som mål at både eierskapspolitikk og eierskapsmelding skal vurderes/tas opp i løpet av våren 2016. KS sin anbefaling om eierskap sier for øvrig at kommunestyrene hvert år bør utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper. Revisor presiserer at de er kjent med at noen kommuner har lagt seg på et mer moderat ambisjonsnivå enn hva KS sine anbefalinger legger opp til. Etter at Øyer kommune behandlet eierskapsmeldingen i 2011, har KS endret sine anbefalinger og føyd til flere hovedpunkter som eierskapsmeldingen bør omfatte. Et eksempel på dette er at de nå anbefaler kommuner som eier selskaper sammen om å gå sammen om felles eierskapsmeldinger. Dette har ikke Øyer kommune gjort.

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlinger/representantskap. Dette er i tråd med både eierskapspolitikken til kommunen og KS sine anbefalinger.

Styret til det enkelte selskap er satt sammen i forhold til selskapets formål og behov, definert i eierskapspolitikken. Dette er i tråd med KS sine anbefalinger. Det eierskapspolitikken ikke sier noe om er opplæring eller godtgjøring av styremedlemmene. Anbefalingene til KS sier at eierskapsmeldingen bør "ha en prinsipiell diskusjon" om dette.

KS anbefaler at styrene bør etablere faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Beskrivelsen i eierskapspolitikken til Øyer kommune ser ut til å være i tråd med denne anbefalingen.

Problemstilling 2 - Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?

Eierskapspolitikken til Øyer kommune legger opp til en oppfølging av de selskaper de eier/er medeier i. Ordfører stiller opp i møter i generalforsamlinger, eller sender vara, men

det er ikke alltid innkalling til generalforsamling legges fram for kommunestyret/generalforsamling.

Eierskapspolitikken legger opp til at det skal være rapporteringskrav til selskapene i tillegg til retningslinjer for selskapets kontakt med eier utenfor generalforsamling/representantskap. Dette ser ikke ut til å være etterlevd av kommunen.

I de selskapene revisjonen har sett nærmere på, mener de at krav til utbytte og avkastning er avklart, også formålet til virksomhetene. Det er for øvrig ikke funnet at det er formulert eierstrategier eller målsetninger for enkeltselskaper.

Revisors anbefalinger

Revisor har delt inn sine anbefalinger ut fra to vurderinger:

1. *"Med utgangspunkt i KS anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll, bør kommunen ved neste revisjon av eierskapsmeldingen vurdere å:*
 - *samtidig gå gjennom kommunens eierskapspolitikk.*
 - *lage felles eierskapsmelding sammen med andre kommuner i selskaper hvor flere kommuner er eiere.*
 - *nedfelle eventuelle ønsker om eiermøter i selskaper der kommunen er eier.*
 - *drøfte prinsipper for godtgjøring av styreverv i selskaper.*
2. *Når det gjelder kommunens kontroll og oppfølging av selskaper vil vi med utgangspunkt i gjeldende eierskapspolitikk og eierskapsmelding anbefale at kommunen:*
 - *skjerper inn eierskapspolitikkenes bestemmelse om at innkallinger til generalforsamlinger rutinemessig skal legges fram for kommunestyret, evt formannskap.*
 - *vurderer hvordan eierskapspolitikkenes ordlyd knyttet til utarbeidelse av eierstrategi/mål for enkeltselskaper følges opp. I selskaper hvor det også er andre eiere bør kommunen vurdere hvor langt den kan gå med hensyn til å lage spesifikke ønsker/mål sett fra Øyer kommunes perspektiv.*
 - *tar stilling til hvordan eierskapspolitikkenes bestemmelser om rapportering og kommunikasjon best kan følges opp overfor enkeltselskaper. "*

Vurdering

Sekretariatet mener Innlandet Revisjon IKS har utført en grundig selskapskontroll av Øyer kommunes eierskapsforvaltning, og har besvart de problemstillingene som lå til grunn.

Rapporten avdekker at mye av eierstyringen fra Øyer kommune er i tråd med egne føringer samt anbefalinger fra KS. Det er allikevel funnet noen svakheter i styringen, og det er gitt en del anbefalinger i rapporten. Nytteverdien av dette prosjektet er primært en bevisstgjøring

av både kontrollutvalg og kommunestyre på kommunens ansvar som eier/medeier i selskaper. En refleksjon rundt dette, kan føre til en bedre og mer profesjonell eierstyring.

Kommunen v/ordfører sier i sitt hørings svar at de skal ta med seg anbefalingene inn i arbeidet kommunen skal ha våren 2016 med en gjennomgang av eierskapspolitikk og Eiermeldingen.

Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget innstiller på at kommunestyret tar revisjonsrapporten til orientering, at en kortversjon av revisjonens anbefalinger gjentas i vedtaket og at det forventes at kommunen følger opp disse anbefalingene.

Sekretariatets forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten "Selskapskontroll eierskapsforvaltning Øyer kommune" til orientering og legger saken fram for kommunestyret med følgende

INNSTILLING

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten "Selskapskontroll Eierskapsforvaltning Øyer kommune" til orientering og forventer at rapporten anbefalinger følges opp i det videre arbeidet med eierskapspolitikk og Eiermelding:

- a. Kommunen bør ved neste revisjon av eierskapsmeldingen vurdere å
 - i. samtidig gå gjennom kommunens eierskapspolitikk
 - ii. lage felles eierskapsmelding der andre kommuner er medeiere
 - iii. nedfelle eventuelle ønsker om Eiermøter i selskaper der kommunen er eier
 - iv. drøfte prinsipper for godtgjøring av styreverv i selskaper.
- b. Kommunen anbefales å:
 - v. skjerpe inn eierskapspolitikken bestemmelser om at innkallinger til generalforsamlinger skal legges fram for kommunestyret eller formannskapet
 - vi. vurdere hvordan eierskapspolitikken ordlyd knyttet til utarbeidelse av Eierstrategi/mål for enkelt selskaper skal følges opp. I selskaper med andre eiere bør kommunen vurdere hvor langt den kan gå med hensyn til å lage spesifikke ønsker/mål sett fra Øyer kommunes perspektiv.
 - vii. ta stilling til hvordan eierskapspolitikken bestemmelser om rapportering og kommunikasjon best kan følges opp overfor enkelt selskaper.

Kontrollutvalget Øyer har behandlet saken i møte 15.02.2016 sak 1/16

Protokoll

Kristian Lein presenterte revisjonsrapporten.

I samsvar med sekretariatets forslag fattet kontrollutvalget følgende enstemmige

Vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten "Selskapskontroll eierskapsforvaltning Øyer kommune" til orientering og legger saken fram for kommunestyret med følgende

INNSTILLING

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten "Selskapskontroll Eierskapsforvaltning Øyer kommune" til orientering og forventer at rapportens anbefalinger følges opp i det videre arbeidet med eierskapspolitikk og Eiermelding:

1. Kommunen bør ved neste revisjon av eierskapsmeldingen vurdere å
 - a. samtidig gå gjennom kommunens eierskapspolitikk
 - b. lage felles eierskapsmelding der andre kommuner er medeiere
 - c. nedfelle eventuelle ønsker om Eiermøter i selskaper der kommunen er eier
 - d. drøfte prinsipper for godtgjøring av styreverv i selskaper.
2. Kommunen anbefales å:
 - a. skjerpe inn eierskapspolitikkenes bestemmelser om at innkallinger til generalforsamlinger skal legges fram for kommunestyret eller formannskapet
 - b. vurdere hvordan eierskapspolitikkenes ordlyd knyttet til utarbeidelse av Eierstrategi/mål for enkelt-selskaper skal følges opp. I selskaper med andre eiere bør kommunen vurdere hvor langt den kan gå med hensyn til å lage spesifikke ønsker/mål sett fra Øyer kommunes perspektiv.
 - c. ta stilling til hvordan eierskapspolitikkenes bestemmelser om rapportering og kommunikasjon best kan følges opp overfor enkelt-selskaper.

Kontrollutvalgets innstilling:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten "Selskapskontroll Eierskapsforvaltning Øyer kommune" til orientering og forventer at rapportens anbefalinger følges opp i det videre arbeidet med eierskapspolitikk og Eiermelding:

1. Kommunen bør ved neste revisjon av eierskapsmeldingen vurdere å
 - a. samtidig gå gjennom kommunens eierskapspolitikk
 - b. lage felles eierskapsmelding der andre kommuner er medeiere
 - c. nedfelle eventuelle ønsker om Eiermøter i selskaper der kommunen er eier
 - d. drøfte prinsipper for godtgjøring av styreverv i selskaper.
2. Kommunen anbefales å:
 - a. skjerpe inn eierskapspolitikkenes bestemmelser om at innkallinger til generalforsamlinger skal legges fram for kommunestyret eller formannskapet

- b. vurdere hvordan eierskapspolitikkenes ordlyd knyttet til utarbeidelse av eierstrategi/mål for enkeltselskaper skal følges opp. I selskaper med andre eiere bør kommunen vurdere hvor langt den kan gå med hensyn til å lage spesifikke ønsker/mål sett fra Øyer kommunes perspektiv.
- c. ta stilling til hvordan eierskapspolitikkenes bestemmelser om rapportering og kommunikasjon best kan følges opp overfor enkeltselskaper.